Patrí sa pozdraviť Як чемно привітатися…

Formálne - Формально:	Neformálne - Неформально:
Dobré ráno. Доброго ранку!	*Ahoj. (sg.)* Привіт/бувай.(в однині)
Dobrý deň. Добрий день!	*Ahojte. (pl.)* Привіт/бувайте. (в множині)
Dobrý večer. Добрий вечір!	*Čau. (sg.)* Привіт/бувай. (од.)
Dovidenia. До побачення!	*Čaute.* (pl.) Привіт/бувайте.(мн.)
Do skorého videnia. До нової зустрічі!	*Maj sa.* (sg.) Бувай. (од.)
Dobrú noc. На добраніч!	*Majte sa.* (pl.) Бувайте. (мн.)
Dopočutia. (pri telefonovaní) До побачення (під час телефонної розмови)!	
Zbohom. (staršia generácia) З Богом! (старше покоління)	

Kto je to? Хто це?

pán - пан

pani - пані

slečna - дівчина (неодружена)

muž - чоловік

žena - жінка

dieťa - дитина

chlapec - хлопець

dievča – дівчина

При звертанні використовуємо вирази pán Németh – pani Némethová, pán Holý – pani Holá, у випадку ближчих стосунків – pani Janka. У Словаччині сьогодні вже вже не звертаються до молодої неодруженої дівчини slečna: замість slečna Kováčová частіше використовується pani Kováčová.

Na univerzite/v práci В університеті/на роботі

profesor/profesorka - професор/професорка

docent/docentka - доцент/доцентка

doktor/doktorka - доктор/докторка

kolega/kolegyňa - колега

študent/študentka - студент/студентка

spolužiak/spolužiačka - однокласник/однокласниця

kamarát/kamarátka - друг/подруга

priateľ/priateľka - приятель/приятелька

riaditeľ/riaditeľka - директор/директорка

☺Слова **priateľ і priateľka** мають два значення. У першому випадку йдеться про хорошого друга/подругу, у другому – про кохану особу, партнера/партнерку, з яким ви не є у шлюбі.

priateľ/priateľka

priateľ/priateľka

V rodine У сім'ї

manžel/manželka (= manželia) - чоловік/дружина (= подружжя)

otec/mama (= rodičia) - батько/мати (= батьки)

syn/dcéra (= deti) - син/донька (= діти)

brat/sestra (= súrodenci) - брат/сестра (= рідні брати і сестри)

starý otec/dedko - дідусь

stará mama/starká/babka – бабуся

(= starí rodičia) - (= дідусь та бабуся)

vnuk/vnučka (= vnúčatá) - онук/онучка (= онуки)

bratranec/sesternica - двоюрідний брат/двоюрідна сестра

synovec/neter - племінник/племінниця

švagor - свояк, швагро, шваґер (брат чоловіка або дружини та чоловік сестри

švagriná – дружина брата та сестра чоловіка або дружини

krstný otec/krstná mama (= krstní rodičia) - хресний батько/хресна мати (= хресні батьки)

Pri zoznamovaní При знайомстві

Ako sa voláš? (neform.) - Як тебе звати? (неоф.)

Ako sa voláte? (form.) – Як вас звати? (офіц.)

Volám sa Eva. - Мене звати Єва.

Odkiaľ si? (neform.) - Звідки ти? (неоф.)

Odkiaľ ste? (form.) - Звідки ви? (оф.)

Som zo Slovenska. - Я зі Словаччини.

Som z Ukrajiny. – Я з України.

Teší ma. - Мені дуже приємно. // *Aj mňa.* - Мені також.

Kde bývaš? (neform.) - Де ти мешкаєш (неоф.)

Kde bývate? (form.) - Де ви мешкаєте? (офіц.)

Bývam v Berlíne. - Я живу в Берліні.

Kto je to? - Хто це?

To je… - Це є…

pán Kolár - пан Колар // *pani Kolárová* - пані Коларова

náš spolužiak - наш однокласник

moja kolegyňa - моя колега

Čo je to? - Що це?

To je… Це є…

môj dom - мій дім

moja kniha - моя книга

moje auto - моя машина

Študuješ? (neform.) - Навчаєшся? (неоф.)/

Študujete? (form.) - Навчаєтесь? (офіц.)?

Áno, študujem… Так, я вивчаю/навчаюся… = *slovenčinu* (словацьку мову) / *medicínu*(медицину) / *právo* (право)

Nie, neštudujem, pracujem. - Ні, я не навчаюся, я працюю.

Hovoríš (neform.) - Розмовляєш (неоф.)/

Hovoríte (form.) po slovensky? - розмовля-єте (офіц.) словацькою?

Hovorím plynule po nemecky. - Вільно розмовляю німецькою.

Hovorím trocha po anglicky. – Трошки розмовляю англійською.

Ako sa máš (neform.) - Як у тебе справи?

Ako sa máte (form.)? - Як у вас справи (офіц.)?

Mám sa… - У мене все…: *výborne* (чудово)/ *dobre* (добре)/ *zle* (погано)

Nech sa páči! - Прошу. Будь ласка.

Ďakujem. - Дякую.

Prosím./Niet za čo. - Прошу, Будь ласка./Немає за що.

Na začiatok sa zíde… На початок…

Prepáč! (neform.) - Вибач! (неоф.)

Prepáčte! (form.) - Вибачте! (офіц.)

Nerozumiem. - Я не розумію.

Čo to znamená? - Що це означає?

Ako sa po slovensky povie…? - Як сказати словацькою мовою…?

Môžete mi vysvetliť…? - Чи можете мені пояснити…?

Ako sa dostanem na stanicu? - Як мені потрапити на вокзал?

Kde je autobusová stanica? - Де знаходиться автобусний вокзал?

Pomoc! - Допоможіть!

Koľko to stojí? - Скільки це коштує?

Koľko je hodín? - Котра година?

Prepáčte. - Вибачте.

Prosím? - Перепрошую? = коли щось не розумієте або Алло!

Ďakujem. Дякую.

Prosím. - Будь ласка. Прошу.

Nech sa páči – будь ласка (при подаванні, передаванні чогось) або відповідь на «дякую»

Nemám… pero/mobil. - У мене немає… ручки/мобільного телефону.

Potrebujem… - Мені потрібний (-а, -і)… *slovník* (словник)/ *vodu* (вода)/ *okuliare* (окуляри)

Hľadám… Я шукаю…

univerzitu - університет

nákupné centrum - торговий центр

poštu - пошту

Neviete, kde je… ? - Ви не знаєте, де…? *železničná stanica* (залізничний вокзал)/polícia (поліція)

Nerozumiem. - Я не розумію.

Nevidím… - Я не бачу… *kde to je* (де це)/ *kto to je* (хто це)/ *čo to je* (що це)

Nepočujem dobre. - Я погано чую.

Mohli by ste to povedať ešte raz? - Чи могли б Ви це сказати ще раз/*zopakovať?* (повторити?)

Hovoríte po anglicky / po slovensky? – Ви розмовляєте англійською/словацькою?

Pomôžete mi? - Допоможете мені?

Poznáte…? - Ви знаєте/Ви знайомі з…? *toho muža* (того чоловіка/тим чоловіком)/ *tú ženu* (ту жінку/тією жінкою)

Pozriem sa. - Я подивлюся.

Počkajte! - Зачекайте.

Hneď sa vrátim. - Я зараз повернуся.

Myslím si, že… - Я думаю, що…

Idem… - Я йду… *do práce* (на роботу) / *do obchodu* (в магазин) / *na fakultu* (на факультет)

Prídem… - Я прийду… *o chvíľu* (за хвилину) / *zajtra* (завтра)

Bol/-a som… Я був/була…

v práci - на роботі

na univerzite - в університеті

Budem… - Я буду…

Doma - вдома

na fakulte - на факультеті

Nepáči sa mi to. - Мені це не подобається.

Chutí/nechutí mi to. - Смачно/несмачно.

Prajeme si… Бажаємо…

Dobrú chuť! - Смачного!

Na zdravie! - На здоров'я! Будьмо!

Pekný večer! – Гарного вечора!

Šťastnú cestu! - Щасливої дороги!

Veselé Vianoce! - З Різдвом Христовим!

Šťastný nový rok! - З Новим Роком!

Veselú Veľkú noc! - Зі святом Великодня!

Všetko najlepšie k narodeninám/ k meninám - З Днем народження!/З іменинами!

Veľa zdravia, šťastia, porozumenia a lásky! - Бажаю здоров'я, щастя, взаєморозуміння та любові!

Užitočné nápisy Корисні написи

vchod - вхід

východ - вихід

tam - туди, там

sem - сюди, тут

tlačiť - «від себе»

ťahať - «на себе»

otvorené - відчинено

zatvorené - зачинено

toalety - туалети

dámy (ženy) - жінки

páni (muži) - чоловіки

pokazené, mimo prevádzky - зламано, не працює

zákaz vstupu - вхід заборонено

obedňajšia prestávka - обідня перерва

dovolenka - відпустка

úradné hodiny - години прийому

Vypnite si mobil, prosím! - Вимкніть, будь ласка, мобільний телефон!

Дієслово «бути»\ Sloveso byť – бути, існувати.

Дієслово **«бути» (byť)** – в словацькій мові належить до першої десятки слів з найвищим показником використання. На відміну від української мови, яка має тільки одну форму теперішнього часу (є), словацька мова зберігає всі форми словозміни цього дієслова. У теперішньому і майбутньому часах воно змінюється за особами і числами. У минулому – за родами, особами і числами. У минулому – за родами, особами та числами.

Я вчитель. Я є вчитель. Я лікар. Я є лікар. Я голодна. Я є голодна.

Теперішній час (Prítomný čas) byť

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	ja som	my sme
2-а	ty si	vy (Vy) ste
3-а	on, ona, ono je	oni, ony sú

Kde si? Som v meste. Som hladný. Vy ste chorý? Kde sú deti? Sú doma.

Минулий час (Minulý čas)

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	Ja bol, -a, -o som	My boli sme
2-а	Ty bol, -a, -o si	Vy boli ste
3-а	On, ona, ono bol, -a, -o	Oni, ony boli

Bola v škole? Kde si bola včera?

Майбутній час \ Budúci čas byť ja budem pracovať.

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	ja budem	my budeme
2-а	ty budeš	vy budete
3-а	on, ona, ono bude o	*Oni, ony budú (ujú, ia)*

Ja budem lekár. Asi budem chorý. Budete zajtra doma? Budete zajtra oslavovať narodeniny?

1. Вправа: *Змініть форму множини дієслова* **byť** *на однину:*

Sme študenti. – Som študent.
Ste žiaci? – Ty si žiak?

To sú knihy.
Однина: To je kniha.
До минулого часу однини: To bola kniha.
До майбутнього часу множини:To budú knihy.
До майбутнього часу однини: To bude kniha.

To sú zošity. My sme športovci. Vy ste podnikatelia. Ony sú učiteľky. Oni sú policajti. Sme priatelia. My sme smutní. Sme lekári. Sme inžinierky. Vy ste Slováci? My sme Ukrajinci.
Vy ste lekári. Ste pacienti ? Ste čašníčky ? Ste sekretárky? Sú tam. Sme tu.

2. Вставте слова із правильними закінченнями

1. Ahoj! Ako sa máš? Kde [Ти є] teraz? (ahoj – привіт, ako – як, teraz – тепер)
2. [Тепер] [я є] doma.
3. Máš dnes voľno? Bohužiaľ, celý deň [я є] zaneprázdnen[ч.р.]. (máš voľno – маєш вихідний, dnes – сьогодні, bohužiaľ – нажаль, celý deň – цілий день)
4. [Ти є] spokojn[ч.р.]? (spokojný – спокійний, задоволений)
5. Po práci [Ми є] veľmi unaven[множина]. (po práci – після роботи, práca – робота, veľmi – дуже)
6. Ona je tak[ж.р.] nervózn[ж.р.], strašne! (taký nervózný – такий знервований, strašne – жах)
7. [Ви є] vydat[ж.р.]? [Ви є] ženat[ч.р.]

3. Вставте слова із правильними закінченнями

1. [є] to ďaleko? (to – це, ďaleko – далеко)
2. Nie, [не є] to odtiaľ [далеко]. (odtiaľ – звідси)
3. [це є] dosť zaujímavé. (dosť – достатньо, досить, zaujímavé – цікаво)
4. Kde [є] obchod? Obchod je oproti. (kde –де, obchod – магазин, oproti – навпроти)

5. Je už магазин otvoren ч.р. ? Nie, dnes воно є všetky obchody zatvorené. (otvorený – відкритий, všetky obchody – всі магазини, zatvorené – закриті)
6. Je to drahé? Nie, не є to drahé, je to достатньо lacné. (drahé – дорого, dosť – достатньо, lacné – дешеве)
7. де je banka? (banka – банк)
8. Банк є za rohom, ale тепер je zatvoren ж.р. . (za rohom – за рогом, ale – але, zatvorený – зачинений)
9. Де tvoj hotel? (tvoj hotel – твій готель)
10. є v centre mesta. (v centre mesta – в центрі міста, mesto – місто)
11. Hotel je дуже čist ч.р. a не є drah ч.р. . (veľmi – дуже, cistý – чистий, a – і, drahý – дорогий)
12. Де ви ? ми v parku. (v parku – в парку, park – парк)

Дієслово «мати» Sloveso mať

Теперішній час (Prítomný čas)

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	(ja) mám	(my) máme
2-а	(ty) máš	(vy) máte
3-а	(on, ona, ono) má o	(oni, ony) majú

Минулий час (Minulý čas)

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	Ja mal, -a, -o, som	My Mali sme
2-а	Ty Mal, -a, -o si	Vy Mali ste
3-а	On, ona, ono Mal, -a, -o	Oni, ony Mali

Майбутній час \ Budúci čas

Особа Osoba	Однина Singulár	Множина Plurál
1-а	(ja) budem mať	(my) budeme mať
2-а	(ty) budeš mať	(vy) budete mať
3-а	(on,ona,ono) bude mať	(oni, ony) budú mať

Mám sestru. – *В мене є сестра.*
Máte čas? – *Маєте час? - Áno, mám čas. Nie, nemám čas.*
Koľko máš (máte) rokov? – *Скільки тобі років? Mám štyridsať dva rokov.*
Mám už navarené. – Я вже наварила/наварив (обід, наприклад)

V triede ho majú za čudáka. – В класі його вважають дивним.
Mám ťa rád (rada). - Я тебе люблю, ти мені подобаєшся
**** Mám rád leto. Mám rád kávu* – мені подобається літо, кава
Ľúbim ťa. *Milujem ťa.* – Люблю тебе, кохаю тебе
Nie, nerád.... Rád sa bicyklujem, plávam, čítam. – ні, мені не подобається кататися на велосипеді, плавати, читати. ***
Máš/Nemáš *pravdu.* – Маєш/немаєш рацію
Má nové šaty. – У неї нова сукня/на ній нова сукня
Ako sa máte? – *Як у вас справи?*
Mám sa dobre. Mám sa zlé. Mám sa výborne. – *Добре/ погано/ чудово.*
Máš na to. – *Ти здатний (тобі вдасться)*
Mám nápad. – В мене є ідея!
Už to mám! – *Я вже зрозумів/зробив! Або ж «я знайшов!»*
Mám šťastie. – Мені щастить.
Mám smolu. – *Мені не щастить.*
Tu máš (máte)! – *Візьми (візьміть). Тримай(те). На!*
Včera mal(a)/svadbu/skúšku/stretnutie/schôdzu). – Вчора він(вона) мала(мав) весілля/екзамен/зустріч
Má priateľa na ministerstve. – *Його друг працює в міністерстві.*
Má vysokú školu. – В нього є вища освіта.
Mám už toho plné zuby! – Мене це вже дістало!

Вправа 1: *Поставте дієслово мати у відповідну форму:*

Študuj, (mať) máš na to. Môj priateľ (mať) ísť na služobnú cestu. Katka s Vladom (mať) dnes svadbu. Sused (mať) peknú dcéru. Starý otec (nemať) vysokú školu. (Mať) predstavu, ako to urobiť. (Mať) si nájsť čas na dobrý odpočinok.

Вправа 2: *Прочитайте речення та перекладіть їх. Трансформуйте дієслова змінивши значення числа:*

Máte pravdu. – Máš pravdu. Nemám domácu úlohu. – Nemáme domácu úlohu.
Mám veľké problémy. Má dobrú náladu. Máte chutné víno. Máme ťa radi. Cez víkend nemajú kam ísť. Máte už navarené a upratané? Počkám, mám dosť času. Má známeho na colnici. Zlí študenti majú smolu. Odvčera mám nádchu.

Вправа 3: *Поставте запитання за зразком.*

Mám sedem sesterníc. - Koľko máš sesterníc?
Koľko máte (máš) bratov?
Mám dvoch bratov. Mám veľa času. Mám päť jabĺk. Mám veľa kníh. Mám šesť fotografií. Mám osem článkov. Mám veľa kamarátov. Mám desať otázok. Mám deväť obrazov. Mám sedem dní dovolenky. Mám málo korún. Mám päť ruží. Mám šesť kolegýň. Mám málo publikácií. Mám veľa rýb v akváriu.

Volať sa- зватися, називатися

1.	Ja volám sa	1. My voláme sa
2.	Ty voláš sa	2. Vy voláte sa
3.	On, ona, ono volá sa	3. Oni, ony volajú sa

Ako sa voláte? Volám sa Viktor. Ako sa volá vaša manželka? Moja manželka sa volá Ludmila. Ako sa volajú vaše detí? Moje detí sa volajú Sofia a ...

Частинки *sa* та *si* у словацьків мові

Порівняйте приклади нижче. Як думаєте, яка в них різниця?

Umyť	riad.	Помити посуд
Umyť sa	Musím sa umyť.	Я маю вмитися
Umyť si	ruky, vlasy, nohy	Помити собі руки, волосся, ноги